

DE GULE BUKSER

Malerier af

Jonna Gisselbæk Svendsen

Trehøje kunstforening

20. april – 25. Maj 2017

Jeg begyndte for fire år siden at turde indse, at mit liv er præget af angst.

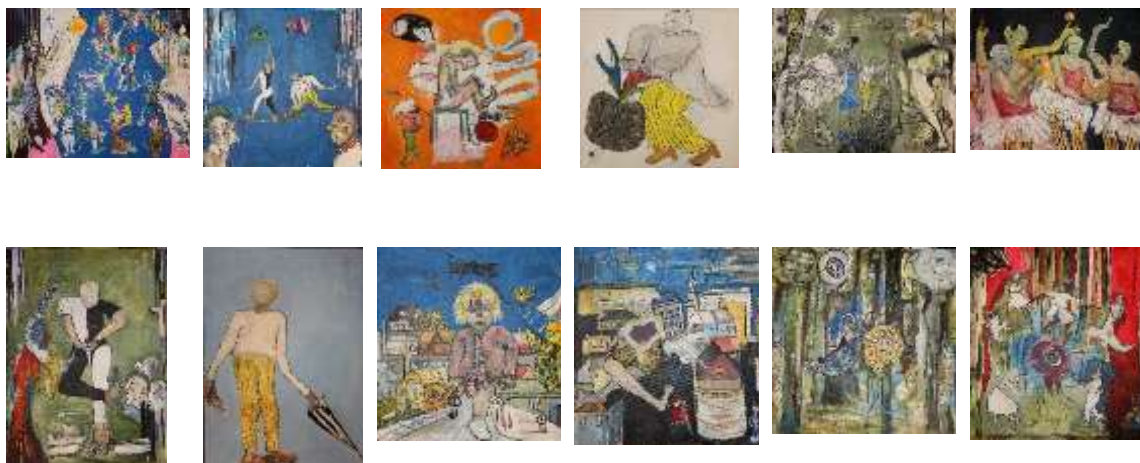
Kunne angsten males, hvis underbevidstheden overtog styringen?

Jeg prøvede at holde min tankevirksomhed væk fra penslerne, og lod det, der formede sig på lærredet, få lov til at blive der. Undervejs indså jeg, hvad jeg havde malet, og efterhånden som det ene maleri efter det andet blev færdigt, begyndte jeg at forstå, hvornår angsten opstod, og kunne se hvordan den tog sig ud, når den viste sig i nye former og farver.

Kunne maleriet afsløre noget om min angst, som jeg ikke selv vidste?

Jeg ved ikke, hvornår jeg ved, at et maleri er færdigt, men min første fornemmelse plejer at være den afgørende.

Jeg bruger meget tid på at se på det færdige maleri. Jeg flytter farver og motiver i hovedet, forkaster, og godtager som regel mit første valg.

Blå humor

Jeg begyndte at male nogle lupiner, og så havde jeg malet to muser. En på hver side af billedet. Området mellem de to muser var hvidt lærred og fyldt med tom angst. Små gøglere og artister, klovne og linedansere fyldte langsomt rummet op, med skjult latter og fantasinumre. Penslerne arbejdede, og jeg fulgte med.

Jeg malede med farven Cerulean blue rundt og ind imellem figurerne tre gange med en minipensel. Det tog lang tid. Det meste af en sommer. Jeg var i den blå farves favntag, betaget. Den blå farve har en egenskab, som minder mig om farven på gamle blå køkkengryder og dørslag, men med en anden blå farve i, som jeg ikke ved, hvad er. Den farve åbnede en dør ind til min slumrende humor, og den blå farve kunne skubbe den hvide angst helt ud til kanten af maleriet.

Cerulean blue er fremstillet af Albrecht Höpfner i 1789.

Jeg begyndte at kunne indse noget.

Mellem de små gøglere og artister havde jeg malet to linedansere på slap line. Linen var ikke forbundet til nogen af siderne. Det opdagede jeg først bagefter, og jeg lod det blive sådan.

Den ene linedanser havde et firkløver i hånden, den anden en paraply. Held og lykke til den ene og beskyttelse til den anden.

Den ene linedanser blev en central figur i resten af malerierne.

Manden med firkløveren var i et trikot med modsatrettede sort- hvide farver. Den anden linedanser med paraplyen havde en hvid bluse på og gule bukser med sorte striber.

Jeg funderede længe over disse to mænds fremtræden, og efterhånden identificerede jeg mig med manden i de gule bukser. De gule bukser blev min angst og paraplyen den beskyttelse, jeg søgte.

Den gule farve bliver af nogle opfattet som falskhed. Det gør jeg også, og de sorte striber i mandens bukser, forestillede jeg mig, var de tremmer, man forbinder med et fængsel, som min angst havde lukket mig inde i. Linedanseren i det sort-hvide trikot kunne klare sig selv. Han var født heldig.

Rød humor

Manden med de gule bukser er usikker og bange for at falde ned af linen. Han vakler. Hans liv er i fare. Forældre, publikum eller venner ser stiltiende til. En rød lille bold forsøger med humor at holde modet oppe. Jeg stødte på nogle linjer af Kierkegaard fra bogen "Begrebet Angst", hvor han benytter ordet 'linedansere' i en beskrivelse af angstens væsen. Koblingen mellem Kierkegaards ord om linedansere og mine linedansere fik mig til at forstå nogle sammenhænge. Jeg funderede over, om jeg måske kunne være begge linedansere på en gang. Kunne den ene linedanser være en hjælp for den anden, og kunne jeg være terapeut for mig selv? Kunne de to linedansere indgå i en symbiose i en bestræbelse på at holde manden med de gule bukser på linen og mig selv i balance?

Håbløs Gul

Manden med de gule bukser faldt ned af linen.

Han sidder fortabt tilbage på en taburet og har smidt De gule bukser. Han søger at krænge angsten af sig.

Den gule farve er trængt ind overalt. Er angsten overalt? Der er en muse over den elendige mand. Hun svæver over ham med et bånd, som kan forbinde til liv eller død. Manden har endnu ikke set eller mærket det. Muser giver kunstneren beskyttelse og håb. Nogen siger, det er inspiration.

Humoren møder en lukket dør, når man ikke vil indse, hvem man er, og hvad man kan.

Det siges, at man af og til skal ned og "bide i græsset". Den følelse kender jeg, men her var det anderledes, fordi det var noget, jeg selv havde sat i

gang kreativt i en maleproces. Jeg kunne forandre motivet eller farverne, men det gjorde jeg ikke. Jeg valgte ikke at forandre noget, men være afventende og se, hvad der ville ske.

Noget begyndte at ulme i mig. En begyndende diffus vrede, utilfredshed og raseri.

Noget skulle ud, men jeg kunne ikke male det.

Så gik jeg til farvehandleren for at købe cement. Det havde han ikke, men jeg kunne få pimpsten.

Krise

Jeg mærkede indestængt vrede.
Jeg kunne ikke male.
I stedet klaskede jeg
pimpstensklatter på små
malerlærreder. Jeg vidste ikke, hvad
jeg ville.

Jeg kiggede længe på klatten, og så
tegnede jeg en uformelig tyk mand,
der bare havde sat sig på min klump.

Jeg kastede derefter klatter på
endnu tre små lærreder.

Nogle fik flere klatter, og jo flere
klatter, der kom på lærrederne,
desto mere gang fik jeg i den
uformelige mand. Han måtte til sidst
hoppe fra klat til klat, og han
slankede sig undervejs og kunne til
sidst springe ret langt.

Humoren havde åbnet en dør.

Jeg angreb min angst med vrede og så humoren i dørråbningen.

Mit eget liv forandrede sig også i den tid. Jeg søgte hele tiden ud til grænser, hvor jeg aldrig havde været før. Jeg gik ind i konflikter og prøvede nej'et af i mange situationer.

Det ulmede igen voldsomt i mit indre.

Gang på gang har jeg opdaget, at mine tegninger eller malerier uden omsvøb viser mig, hvordan jeg har det. Når jeg ser det på papiret eller lærredet, sort på hvidt, gråt eller vådt, ser det færdige resultat, går der pludselig en prås op for mig. Den selverkendelse er guld værd, for nu kan jeg flytte mig kreativt, og så flytter jeg også følelser. Skraber væk, laver om eller skubber maleriet hen i en krog til senere, eller jeg får en herlig inspiration, der fuldender den skabelsesproces, jeg har sat i gang. Det kan føles som en gave, men ikke uden torne, og gamle følelser kan ramme hårdt og brutalt.

Brutalis

Denne gang klaskede jeg en stor klump på hvert lærred. Jeg tegnede mig selv, som balletdanser på det ene lærred, med en vis overbærenhed. Pimpstensklumpen fik en central plads lige midt i kroppen, komisk og sørgelig. En lille bred person med små, gule sko og en lillebitte paraply, som om jeg trodsede min trang til beskyttelse. Jeg havde barrikaderet mine følelser bag en klump af pimpsten som et tungt skørt.

Humoren masede på og fyrede op under de gnister, der ulmede under mit afsindige raseri.

Det var det, der skete, da jeg havde klasket min sidste store klat pimpsten på det andet lærred. Nu havde jeg fået nok. Min figur havde fået nok. Nu hæver den sin paraply og støder den voldsomt ned i stenmassen, der dækker følelser, den ikke ved hvad er. Nu må det briste eller bære. Den jager paraplyen ind i stenens følelsesklump, så der slår gnister ud, og med et stort mod fører den brutalt paraplyen lige ned i dens indre kerne, så pimpstenen splintres. Ud, triller et Nej og mange flere.

På den måde opstod "Brutalis." Jeg havde vist mig selv, at jeg kunne sige NEJ.

Jeg erkendte mit NEJ og forstod, at det ikke bare var mænds ret at have sådan et. Det var et ligeværdigt Nej med adgang til ansvar og voksenliv.

Det var en forsinket kvindefrigørelse. Jeg kendte til det kvindelige i manden, som Pia Skogermann behandler i sine bøger, men jeg har savnet betragtninger om det mandlige i kvinden som en hjælp til at blive hel.

Nu var jeg klar til at kunne male igen.

Grønt oprør

Udfordringerne kom til at handle om alle følelser i et menneskeliv, inspireret af profeten Zakarias' syn om de fire vinde og de farvede heste, som kommer jagende gennem klipper og kløfter. Jeg maler de fire vinde som fire løbske heste på vej ud til de fire verdenshjørner. Måske er det derfor, jeg valgte at lade fire farver, olivengrøn, sort, hvid og blå dominere maleriet.

Jeg mærkede en tilbageholdt god vildskab, som bare skulle ud. Humoren åbnede døren lidt mere. Så kom mit næste maleri.

Lykkens Pamfilius

Nogen kan kunsten, at holde balancen med det, de får givet. De holder styr på de bolde, der svæver og flyder.
Hvis ikke der falder en bold til jorden, taber jeg gnisten.
Det er kedeligt, når noget er forudsigeligt.
Jeg malede Lykkens Pamfilius, så jeg så ham i øjenhøjde, men jeg fik ikke øjenkontakt med ham. Måske havde han nok i sig selv.
Jeg mistede interessen for ham.
Angsten viser sit ansigt frem, når humoren smækker døren i.

I vildrede

Det var værre med manden med de gule bukser.
Desto større han blev, des mere han kunne, desto mere forvirret blev han,
og des mere blev han klar over sin egen ensomhed.
Angsten blev mere målrettet. Angst for at miste og angst for døden.
Det blev en tung udfordring.

Jeg kunne ikke komme ud af stedet, og humoren listede væk.
Manden med de gule bukser stod mærkeligt stille midt i en bevægelse
med en hånd strakt frem mod noget eller nogen og samtidigt trukket
tilbage i sig selv.

Angsten var ved at forlade fængslet. Det var skræmmende, og de sorte
striber i bukserne begyndte at falme.

Angsten i mig var så kold som det kolde isblå lys, der omgav ham.
Jeg ville have kontakt med humoren igen, inden det var for sent. Jeg
indså, at kunstnerens vej er ensomhed, fordi kunstneren må lade sig
beskue og bedømme.

Accept

Jeg sorterede mine gamle fotos, og der var især et, der gjorde indtryk. Et foto med mænd der danser 'Svanens død' i tylsskørter.

Det er udfordrende at male efter et fotografi, fordi det så nemt kan blive en imitation uden hjerte og blod. Det er uinteressant. Det er vigtigt at komme bag personerne og bagved landskaberne, for det er der, det sande er.

Det var der, jeg mødte fordomme og mistro, jeg selv troede var væk. Min samvittighed trængte til en ransagelse, og det gjorde ondt.

Refrænsangerinden

Den selverkendelse sendte mig nysgerrig tilbage til mit andet år.
Jeg ville mærke og se, om angsten var der.
Derfor malede jeg mig selv efter et foto fra Storebæltsfærgen, hvor jeg
tramper kækt fremad, syngende af fuld hals.
Jeg huskede mig selv og kom bagved fotografiet. Mærkede mig selv. En
sitrende indlevelse i de ord, som jeg prøvede at forstå. 'Vildandens sang,'
'Mor er den bedste i verden.'
Angsten havde jeg malet som en lille kanariefugl, der også sang.
Jeg havde trodset angsten med min sang, og den kunne skubbe til
angsten. Fuglen fløj.
Gørding

Radio Luxembourg

Da jeg var 15 år, legede angsten kispus med mine følelser fra grin til gråd og omvendt. Mine forældres skilsmisse truede trygheden, skoleangst, venindeangst, kropsangst og indlæringsangst. Selvtilliden forsvandt. Jeg brugte den ny musik med Beatles og Stones til overlevelse og glæde. Humoren listede sig hele tiden ind ad bagdøren og mildnede de tunge tanker.

Nysgerrighed og udsyn, flugt og færden. BH og bare lår. Permanent og nylon.

Frisør Nielsen, Dagny og de andre. Alice gir den gas. Tangenterne damper. Videbæk

Humorens kamp med Angsten

Rejsen med humoren og angsten havde udviklet mig. Jeg havde accepteret min vrede. Jeg kunne leve med min angst, og jeg havde forstået, hvor livsnødvendig humoren var for mig. Nu malede jeg mine to sidste malerier med en klar hensigt. Jeg ville prøve at fremstille humoren og angsten som ligestillede i en kamp, som ikke kunne få en sejrherre. Penslerne malede ubevidst en søhest med en kvinde indeni med boksehandsker på, som jeg forestillede mig, humoren så ud. Det underlige ved søheste er, at det er hannen, der gemmer parrets æg i sin bug. Søhesten er selvfølgelig blå, som humoren er. Angsten er i en turbulent bevægelse, hvor samtlige par gule bukser danner en rasende rundkreds uden at dominere humoren, den blå Søhest. Tværtimod lader angsten sig kysse af humorens blå læber.

Angsten forsøger at flygte

Angsten forsøger at flygte, men den ved ikke hvorhen. Den søger trøst hos en muse, der er ved at forsvinde.

Angsten nyder ikke at være dér, hvor dansen går over stok og sten. Den søger ud i ensomheden.

Er der et had/kærlighedsforhold mellem angsten og humoren?

Jeg har nok indset, at angsten er kommet for at blive, og dens ansigt kender jeg.

Nu kan jeg leve med angsten, bare humoren ikke lukker døren, men viser mig sit ansigt.

Jonna Gisselbæk Svendsen

Født 1947 i Gørding
Boet i Videbæk 1957-66

Uddannelse:

- Børnehavepædagog 1969
- Hf-eksamen 1978
- Bevægelsespædagog fra Gotvedskolen 1990, undervist på aftenskolehold indtil 2005
- Ulrik Hoff's malerskole 1995 - 1997

Udstillinger:

- Debutudstilling, Møstings Hus, Frederiksberg 1997
- St. Georgs gilderne, Vanløse 1997
- Handelshøjskolen, Frederiksberg 2000
- Billeder om Thit Jensen og Johannes V. Jensen,
 - Torvet 1, Farsø 2001.
 - "Hedehuset", Hedehusene 2001,
 - Biblioteket på Danasvej, Frederiksberg 2002, med foredrag
- Din indre Bolig: Syv malerier og syv digitale tryk og 14 egne tekster om syv følelser i samarbejde med Københavns Tekniske Skole,
 - Københavns Kommunes Tekniske Forvaltnings Kunstforening, 2005.
 - Vestjysk Kunstpavillon, Videbæk 2012
- Danske Ø –Glimt, malerier fra danske småøer, Beder/Malling Bibliotek 2007.
- De gule bukser, Trehøje Kunstforening, Den gule bygning, Vildbjerg 2017

Forfattervirksomhed:

- "Er det farligt for lungerne at le?", Roman, Forlaget Historia, Odense 2016

Jonna Gisselbæk Svendsen
Kochsvej 11 st. tv, 1812 Frederiksberg C
Tlf. 33 24 85 68
Mobil 23 35 01 47
gisseljo@hotmail.com
www.jonna-gisselbaek.dk

Katalogets malerier er fotograferet af
Poul Erik Hermansen, Herlev